

Informacja

w sprawie projektu powołania instytucji dla wspierania przemian demokratycznych
w Polsce i Europie Środkowej i Wschodniej
- Narodowego Funduszu na Rzecz Demokracji

w związku z wizytą w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej Prezesa Rady Ministrów

Uwzględniając moje spotkania w USA w czasie wizyty w kwietniu br. oraz późniejsze kontakty zwracam uprzejmie uwagę na pilną potrzebę podjęcia rozstrzygnięć co do dalszych losów Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości. Sprawa ta była szczegółowo omawiana na spotkaniu w dniu 25.06.1998 w Warszawie na zaproszenie i z udziałem Amerykanów: Prezesa National Endowment for Democracy Carla Gershmanna, Dyrektora Barbary Haig, Rogera Potockiego a także ministra Janusza Onyszkiewicza, posła Jacka Rybickiego - Wiceprzewodniczącego Klubu AWS, senatora Zbigniewa Romaszewskiego, posła Zbigniewa Janasa oraz moim i Grzegorza Kuźmy - mojego doradcy w KPRM i Wicedyrektora Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich. Spośród zaproszonych nie mogli przybyć Marian Krzaklewski - Przewodniczący Klubu AWS i Kazimierz Janiak - Sekretarz Klubu AWS.

Najlepszą okazją do podjęcia działań w tym zakresie jest zbliżająca się wizyta Pana Premiera w Stanach Zjednoczonych.

Zaproponowałem w oparciu o wyniki tego spotkania aby w czasie tej wizyty:

1. Przedstawić publiczne oświadczenia Pana Premiera wyrażające wolę powołania Narodowego Funduszu na Rzecz Demokracji na wzór amerykański. Celem tego funduszu powinno być wspieranie instytucji demokratycznych zarówno w Polsce

jak i w Europie Środkowej i Wschodniej dla szerzenia nowych rozwiązań polskich ery Solidarności. Istotne i pożądane byłyby też wzajemne oświadczenia strony amerykańskiej. Instytucja taka mogłaby wzmocnić pozycję Polski w tym regionie. Uwzględniając źródło i idee powołania Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości (który zarobił znaczne środki udzielając kredytów polskim przedsiębiorcom) wykorzystanie tych środków w proponowany sposób będzie kontynuacją idei założycielskiej zgodnej z amerykańską i polską misją wobec Europy Środkowej i Wschodniej.

2. Sugeruję ponadto przedstawienie tej inicjatywy w rozmowach oficjalnych Pana Premiera (w tym zwłaszcza z następującymi osobami: M. Albright - Sekretarz Stanu, P. Berger - Rada Bezpieczeństwa Narodowego, Lane Kirkland - były szef związków zawodowych AFL-CIO i członek Rady Nadzorczej Funduszu Przedsiębiorczości, Stephen Flanigan - Dyrektor ds. Europy Wschodniej w Radzie Bezpieczeństwa Narodowego, Trent Lott - Lider większości w Senacie, Dick Gephardt - Lider mniejszości w Izbie Reprezentantów, Newt Gingrich - Przewodniczący Izby Reprezentantów, Tessie Helms - Przewodniczący Komisji d/s Współpracy z zagranicą w Senacie, Ben Gillman - Przewodniczący Komisji d/s stosunków międzynarodowych w Izbie Reprezentantów oraz Zbigniewem Brzezińskim i Janem Nowakiem-Jeziorańskim)

Instytucje amerykańskie zajmujące się pomocą dla rozwoju demokracji w krajach Europy Środkowej i Wschodniej sygnalizują, iż ze strony polskiej nie napłynął żaden stanowczy sygnał o woli i kierunku rozwiązania problemu Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości.

Utworzenie Narodowego Funduszu na Rzecz Demokracji stanowiłoby z jednej strony aktywne podziękowanie za amerykańską pomoc, wyrażone w formie przeniesienia części uzyskanej przez nas pomocy dla innych mniej zaawansowanych demokracji państw regionu.

Z drugiej strony pokazywałoby oszczędności dla amerykańskiego budżetu, który wykorzystywałby dla działań wspomagających rozwój demokracji np. na Ukrainie czy Białorusi środki wcześniej podarowane Polsce a także polskie

doświadczenia, w których przekazywaniu jesteśmy najbardziej wiarygodni i kompetentni.

Kongres Polonii Amerykańskiej opowiada się za uznaniem, iż środki przekazane przez Stany Zjednoczone na rzecz Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości stanowią dar narodu amerykańskiego dla narodu polskiego.

Docelowo środki wypracowane przez Polsko-Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości powinny zasilić fundusz mający siedzibę i działający w Polsce.

Inicjatywa zasilenia nowoutworzonego funduszu spotyka się z pozytywnym przyjęciem w opiniotwórczych środowiskach w Stanach Zjednoczonych (np. National Endowment for Democracy).

W załączeniu przedkładam aspekty organizacyjne funduszu, będące wynikiem dyskusji w czasie spotkania w dniu 25.06.1998.

Narodowy Fundusz na Rzecz Demokracji (Narodowa Fundacja na Rzecz Demokracji)

Status Prawny: Fundacja

Siedziba: Polska (zgodnie z prawem polskim prowadzona jest działalność finansowa, środki przechowywane są w banku z siedzibą w Polsce)

Fundatorzy: rząd polski, rząd amerykański

Organy:

1. Rada (20 osób z Polski, 20 osób z USA o szczególnych zasługach dla przywrócenia i rozwoju demokracji, wskazywanych dożywotnio przez Premiera RP i Kongres lub Prezydenta USA), Rada sprawuje nadzór nad działalnością Funduszu, wyznacza zasadnicze kierunki jego działalności
2. Zarząd: 7 osób z Polski wybieranych na trzyletnią kadencję przez radę, każdorocznie zobowiązany do przedstawiania Radzie sprawozdania
3. Pomocnicze, społeczne organy konsultacyjne

Forma aktywności: selekcja i przydzielanie pomocy finansowej na realizację projektów zgłaszanych przez organizacje zewnętrzne, wykluczona możliwość realizowania projektów własnych.

Miejsce aktywności: miejscem realizacji projektów jest zasadniczo Polska

Cele: Dwa cele realizowane równolegle przy zaangażowaniu równorzędnych środków finansowych

1. wspieranie rozwoju demokracji w Polsce
2. wspieranie rozwoju demokracji w krajach Europy środkowej i wschodniej poprzez wykorzystanie polskich doświadczeń

Wspieranie demokracji rozumiane jest jako wspieranie rozwoju:

1. samorządu terytorialnego i instytucji z nim związanych (struktura polskiego samorządu jest wzorcem gotowym do powielenia w naszym regionie Europy).
2. organizacji pozarządowych (w tym promocji praw człowieka), partii politycznych, związków zawodowych
3. wymiany naukowej (obcokrajowców z Europy środkowej i wschodniej do Polski i Polaków za granicę),
4. wymiany młodzieży

Źródła finansowania: środki z Polsko - Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości, dotacje, darowizny od osób fizycznych i prawnych, spadki i inne

Otrzymują:

- Uczestnicy spotkania ze strony polskiej
w dniu 25.06.1998